

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
VIII студентської конференції
(Суми, 11 грудня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОБЛЕМ ЧЕРЕЗ ІНСТРУМЕНТИ ТА ЗАСОБИ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Заєць Є. Ю., Конопотська спеціалізована школа №3 Конопотської міської ради Сумської області, 10 клас

Зважаючи на той факт, що у XXI сторіччі кількість населення нашої планети перевищило позначку у 7 млрд. чоловік, питання виваженої демографічної політики на сьогоднішній день є досить актуальною проблемою. За кількістю населення наша держава посідає 21 місце у світі та 5 місце серед європейських країн (Німеччина, Італія, Великобританія та Франція). Частка населення України складає близько 7 % населення Європи та 0,7 % населення планети. Саме це обумовлює актуальність проведення даного дослідження.

Динаміка кількості населення України починаючи з 1991 року має негативну тенденцію до зменшення. До цього призводять значні міграційні процеси, відносно низька тривалість життя, та конфлікт на сході України.

Метою даного дослідження є аналіз демографічної ситуації у світі та Україні та вплив на дані процеси обраного напрямку демографічної політики держави. Об'єктом дослідження виступають принципи, напрямки та завдання демографічної політики держави. Предметом дослідження є теоретичні та практичні підходи щодо організаційно-економічних засад застосування демографічної політики держави.

На наш погляд, під демографічною політикою варто розуміти діяльність органів державного управління та окремих соціальних інститутів, яка спрямована на утворення сталих кількісних та якісних параметрів у процесі відтворення населення. Демографічна політика – це система загальнодержавних на локальному та державному рівні управління ідей та концептуальних засад.

Найважливішим завданням демографічної політики є в розробка ефективних методів щодо зменшення рівня захворюваності та стимулювання збільшення тривалості життя.

Такий термін як «демографічна безпека» нещодавно заявився у вітчизняному науковому просторі, саме тому понятійний апарат та критерії трактування даного явища практично не визначені, хоча існують окремі методичні підходи. Так, в Україні розроблено проект

закону України «Про демографічну безпеку України», надруковано декілька статей вітчизняних науковців-демографів, проте в основному дані наробки мають досить дискусійний характер.

Серед демографічних загроз в Україні варто відмітити депопуляцію, старіння населення, відсутність регулювання міграційних процесів, поступова деградація інституту сім'ї. На сьогоднішній день в нашій країні спостерігається значне зниження народжуваності, і як наслідок, відбувається поступове руйнування демографічного потенціалу України, що рано чи пізно призведе до втрати потенціалу необхідного для відновлення чисельності населення, яке спостерігалось на початку 90-х років ХХ століття.

Нашій країні вкрай необхідна концентрація зусиль щодо вирішення поточних та стратегічних завдань у сфері відтворення населення, забезпечення належного соціального захисту родин з дітьми та осіб похилого віку, необхідне поліпшення екологічної ситуації в країні, поступове зниження виробничого і побутового травматизму, проведення заходів з популяризації здорового способу життя, забезпечення доступності якісного медичного обслуговування та належного рівня освіти, що, зрештою, призведе до переходу сучасного режиму відтворення населення та підвищить тривалість його життя.

Необхідною є розробка дієвої системи заходів, направлених на стимулювання народжуваності. Проведений порівняльний аналіз демографічного стану України та країн Європейського Союзу вказує на основні орієнтири, які слід враховувати нашій державі для вироблення ефективної демографічної політики.

Очевидним є той факт, що рівень смертності збільшується у зв'язку з погіршенням медицини, зростанням травматизму на підприємствах, а за останні роки і через військові дії на сході України та ін.

Усі перелічені фактори необхідно нейтралізувати. Не варто забувати про можливість часткової компенсації втрат населення за рахунок процесів міграцій (у першу чергу з країн СНД), що, вимагає розробку та впровадження виваженої загальнодержавної міграційної стратегії з урахуванням європейського досвіду.

Керівник: Олех А.П., учитель-методист, Заслужений учитель України,
Мінченко М.Г., доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування ННІ БТ «УАБС»